

czy takie skomplikowane, jak twierdzą inni?

Geoida centymetrowa?

Jesteśmy zadowoleni z odzewu na nasz artykuł „Satelitarnie czy klasycznie. Analiza porównawcza współczesnych modeli geoidy dla obszaru Polski” z marcowego GEODETY. Zanim odniesiemy się do zagadnień poruszanych przez dr. Ryszarda Pażusa, krótkie wyjaśnienie. Otóż, przy wyrównaniu obserwacji GPS w sieciach testowych przyjęto punkt LAMA (Łamkówko) jako stały, a jego elipsoidalną wysokość równą 187,054 m (Zieliński i in., 1993). Sieci te są więc ze sobą powiązane jednym punktem. Z modelu geoidy 2001 wysokość ta wynosi 187,064 m.

Na krytykę postaramy się odpowiedzieć w punktach:

■ Wątpliwości dr. Ryszarda Pażusa „dotyczą jedynie za długich sesji obserwacyjnych”. Cytowane w artykule obserwacje GPS wykonano w latach 1993-2001 i były one rów-

nież wykorzystane do badania wpływu różnych czynników na dokładność wyznaczania wysokości elipsoidalnych. W naszym artykule nie odnosimy się do żadnych propozycji dotyczących długości sesji obserwacyjnych.

■ „Autorzy nie potrafią opracować pomiarów dla założonych analiz”. Bardzo jesteśmy wdzięczni za pomoc w opracowaniu wyników pomiarów. Szkoda, że dr Pażus nie wykazał naszych braków na przykładzie sieci Olsztyn, dla której można utworzyć ciąg punktów, np. w kolejności: KORT, LUKT, LAMA, OLSZ, RZEC, DOBM. I podobnie wyrównać?

■ „Osiągnięcie dokładności centymetrowej (...) nie następuje żadnych trudności”. Najpierw nasz adwersarz twierdzi, że przytoczone w artykule sieci są trywialne, ale na podstawie jednego przykładu zaczerpniętego z krytykowanej pracy stwierdza, że „mamy jednak model geoidy niwelacyjnej 2001 z dokładnością centymetrową, a nie 4-centymetrową, jak to wnioskuje autorzy”. Myślimy jednak takiego wniosku nie wysuwali. Mamy wątpliwości, czy rzeczywiście okre-

ślenie wysokości punktów z błędem mniejszym niż 10 mm nie następuje żadnych trudności (Kryński, Zanimonskiy, 2003). Nawet przy bardzo długich sesjach obserwacyjnych (przytoczonych w artykule) elipsoidalna wysokość punktu OLSZ wyznaczona z dwóch kampanii różniła się o 24 mm.

■ Poniekąd zgadzamy się z dr. Ryszardem Pażusem, który sugeruje, że wnioski o dokładności modelu „można wyciągać po sprawdzeniu modelu geoidy w terenach górskich i przygranicznych”. Zachęcamy więc do sprawdzenia modelu na północno-wschodnich obszarach przygranicznych.

Podsumowując, uważamy, że treść artykułu odpowiada jego tytułowi, a przedstawione rozwiązania są poprawne.

Krzysztof Świątek, Karol Dawidowicz

Literatura

Kryński J., Zanimonskiy Y. M., *Analiza zmienności w ciągach rozwiązań GPS i ciągach obserwacji grawimetrycznych*, Wydawnictwo IGIK, Seria monograficzna nr 8, Warszawa (2003).

Zieliński J. B., Jaworski L., Zdunek R., Seeger H., Engelhardt G., Toppe F., Luthardt J., *Final Report about EUREF-POL 1992 GPS Campaign*, praca niepublikowana, Warszawa (1993).

Bez obaw: ASG-PL pod kontrolą

W odpowiedzi na poruszone w Pana artykule kwestie dotyczące naszej publikacji zamieszczonej w GEODECIE 12/2003, informujemy:

■ Intencją artykułu było przedstawienie możliwości wykorzystania Aktywnej Sieci Geodezyjnej ASG-PL w pracach geodezyjnych, a w szczególności na obszarach, na których mogą występować niekorzystne wpływy szkód górniczych. W artykule zostały wykorzystane udostępnione nam przez firmy geodezyjne dane obserwacyjne GPS, których celem było wyznaczenie współrzędnych osnowy III klasy. Nie było naszą intencją opiniowanie czy wnioskowanie o znieszeniu punktów osnowy poziomej II klasy, a nasze wnioski, wśród których brakuje Panu wniosku o znieszeniu tych punktów, ograniczały się jedynie do podania możliwości wykorzystania ASG-PL, co było podstawowym celem naszego artykułu.

■ Wspomniane wyrównanie swobodne, którego brak nam Pan zarzuca: „Szkoda, że autorzy nie wykonali wyrównania swobodnego z przyjęciem jednego punktu jako stałego (§84 instrukcji G-2, wydanie piąte zmienione, z 2001 roku)”, zostało wykonane, o czym wspominamy w treści naszego artykułu w zdaniu: „Przeciętna wartość poprawki w wyrównaniu swobodnym wyniosła 0,0013 m, a maksymalna 0,0050 m”. Niestety, każdy artykuł ograniczony jest udostępnioną przez Redakcję ilością wolnego miejsca do druku, dlatego szerokie opisanie zastosowanych procedur obliczeniowych nie jest w pełni możliwe.

■ Podobnie ma się sprawa ze stwierdzeniem zawartym w Pana zdaniu: „W wariancie II dla tego obiektu te błędy są jeszcze większe, dochodzą do 0,28 m (!?). To już zupełnie wprowadza w błąd czytelnika”. Cytowana wartość odnosi się zapewne do tabe-

li z naszego artykułu opisanej jako „Różnice pomiędzy współrzędnymi katalogowymi a wartościami otrzymanymi w systemie ASG-PL, pokazuje tab. poniżej”, a więc nie do wartości błędów. Wartości błędów z tego rozwiązania opisane zostały w zdaniu umieszczonym pod wspomnianą wyżej tabelą:

„Analiza nawiązania poziomego sieci wykonana z wykorzystaniem współrzędnych osnowy II klasy uzyskanych z ASG-PL dała zupełnie nowe rozwiązanie, a błędy położenia punktów wyznaczone na drodze transformacji Hausbrandta zmieściły się w przedziale 0,001-0,01 m (tab. poniżej), a więc były o rząd mniejsze niż w wariancie 1”. Wydaje się, że przyjęty przez nas system opisów był jednoznaczny.

■ Zdanie „A przecież punkty oceniane są dokładnością lokalną...” nie ma zastosowania w tym przypadku. Z doświadczenia autorów wynika, że lokalnie osnowa może wykazywać zmianę skali i orientacji, często nawet dość znaczącą (szczególnie w układzie 1965, rzadziej w 1992). Jednak ze względu na instrukcyjny wymóg powiązania obserwacyjnego sąsiednich punktów (kąty i boki dla obserwacji klasycznych lub

wektory przestrzenne dla pomiarów GPS) przypadki, kiedy sąsiednie punkty wykazują błędy z transformacji na poziomie przekraczającym 0,1m w składowych oznaczają błędy albo błędy grube pomiarów lub opracowania, albo fizyczne przemieszczenie punktów.

W żadnym przypadku nie można takiej sytuacji wiązać z lokalną dokładnością punktów.

W żadnym przypadku nie można takiej sytuacji wiązać z lokalną dokładnością punktów. Położenie obiektu sugeruje drugi z wariantów jako najbardziej prawdopodobny, ale oczywiście można

próbować forsować wnioski, że wszystkim winni są geodeci.

Zdziwienie budzić może postawiona przez Pana teza: „To znaczy, że przy nawiązaniu do punktów ASG-PL konieczna jest jeszcze dodatkowa transformacja, której zabrakło”. W przypadku nawiązania punktów do sieci ASG-PL nie jest konieczne wykonywanie dodatkowej transformacji w celu dostosowania współrzędnych punktów do nowych geocentrycznych układów państwowych (EUREF-89, 1992 i 2000) związanych z elipsoidą GRS 1980. Układy te miały zapewnić (i zapewniają) wysoka

jednorodność i dokładność współrzędnych osnowy państwowej, a przez ponowne ścisłe wyrównanie klasycznej osnowy I i II klasy w nawiązaniu do sieci EUREF-POL i POLREF wylimowano również lokalne powierzchniowe deformacje sieci. Taki był zresztą główny cel ich tworzenia w Polsce. Znaczący udział w ich realizacji i wprowadzeniu do stosowania rozporządzeniem Rady Ministrów z 8 sierpnia 2000 r. (DzU nr 70, poz. 821), dziwić może fakt negocjowania ich jakości i dokładności. Natomiast transformacja jest konieczna i jest oczywiście realizowana przy wyznaczaniu współrzędnych punktów w układzie 1965.

Trudno nam się nie zgodzić z Pana stwierdzeniem: „O tym, że takie rozwiązanie wprowadza bałagan w otoczeniu tych punktów (istniejące punkty geodezyjne, graniczne itp.), jakoś nikt nie wspomina”. Jest to jedna z podstawowych „bolączek”, na jaką natrafiliśmy w pracach przy ASG-PL, i wielka szkoda, że problem ten został także całkowicie pominięty przy tworzeniu podstaw ASG-PL, z czego Pan – jako inicjator prac przy Aktywnej Sieci Geodezyjnej – na pewno doskonale zdaje sobie sprawę. Jednocześnie zapewniamy, że problem ten jest przedmiotem zainteresowania zarówno naszego, jak i Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

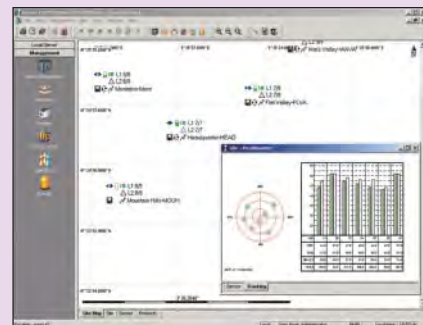
**Maciej Antosiewicz, Leszek Jaworski,
Anna Świątek, Jarosław Wawrzyn**

Testy R7 RTK Trimble'a

Firma Trimble poinformowała, że jej system R7 RTK GPS został wykorzystany w testach satelity GPS zmodyfikowanego bloku IIR-M. Satelity tej generacji będą wysyłały dwa nowe sygnały na częstotliwości L2, w tym jeden „cywilny” (L2C). Pierwszy z nich ma być umieszczony na orbicie w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Testy, jakie przeprowadzono w laboratoriach ITT Industries wykazały, że sygnały z IIR-M są odbierane i zapisywane.

Źródło: Trimble

Kombinacji satelitarnej cd.

Opisywana w **GEODECIE (01/2004 i 04/2004) sprawa zamówienia z wolnej ręki na dostawę zdjęć satelitarnych wysokiej rozdzielczości dla GUGiK ma – jak widać poniżej – swój dalszy ciąg. Zastanawiająca jest determinacja GUGiK w realizacji tzw. wariantu 61 cm. Istna wańka-wstańka.**

■ 26 stycznia 2004 r.

Wiceprezes Urzędu Zamówień Publicznych zwrócił się do ministra infrastruktury przedstawienie stanowiska w związku z protestami dotyczącymi wystąpienia (z 7 października 2003 r.) GGG do UZP z wnioskiem o zgodę na zamówienie z wolnej ręki wykonania obrazów satelitarnych VHR i ortofotomapy dla terenu całej Polski wartości 18,5 mln dolarów.

■ 14 marca 2004 r.

Po przeprowadzeniu kontroli w GUGiK Wiesław Szczepański, podsekretarz w Ministe-

rstwie Infrastruktury, w odpowiedzi do UZP stwierdził, że wspomniane przedsięwzięcie zostało przygotowane przez głównego geodetę kraju bez należytej staranności.

■ 19 marca 2004 r.

Wiesław Szczepański zobowiązał głównego geodetę kraju do wycofania z UZP wyżej wymienionego wniosku.

■ 31 marca 2004 r.

Główny geodeta kraju wycofał swój wniosek z UZP.

■ 9 kwietnia 2004 r.

Główny geodeta kraju zwrócił się do wybranych firm geoinformatycznych o przedstawienie możliwości pozyskania scen satelitarnych o **najwyższej rozdzielczości** (lub zdjęć lotniczych o tych parametrach) oraz o szczegółowe dane kadrowe, techniczne itp. W piśmie nie określono, czy chodzi o teren Polski, jak wielkiej powierzchni dotyczy, nie podano również żadnych terminów. Część firm miała na udzielenie odpowiedzi jeden dzień.

JP

GPS SPIDER dla Systemu 1200

Leica Geosystems wypuściła wersję 1.5 oprogramowania GPS SPIDER służącego do obsługi stacji referencyjnych GPS. Nowy produkt uwzględnia zmiany wynikłe z wprowadzenia przez firmę Systemu 1200 unifikującego oprogramowanie i wiele elementów wyposażenia tachimetrów i odbiorników GPS. SPIDER bazuje na architekturze klient/serwer. GPS SPIDER serwer pracuje w trybie ciągłym i automatycznym pod systemem Windows XP (Windows 2000), nadzoruje wszystkie odbiorniki w sieci, ściąga dane, kompresuje i archiwizuje pliki itp. Komunikacja pomiędzy serwerem a odbiornikami może odbywać się za pomocą internetu, telefonii komórkowej lub łączności radiowej.

Źródło: Leica Geosystems